

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Solvuntur obtectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

vident; intellectus quoque per visionem extra latitudinem entis intelligibilis ne utiquam evagatur, sed perficitur & confortatur intra latitudinem entis & veri intelligibilis, adeoque de ratione causæ vitalis, & consequenter intellectus videntis DEUM est, esse causam principalem sui actus.

Confirmatur primò. Instrumentum non ab intrinseco movetur ad actionem instrumentariam: intellectus ab intrinseco movetur ad visionem: ergo non est instrumentum ipsius. Secundò. Per lumen gloriæ intellectus collocatur permanentemente in gradu intellectualitatis divinæ, ut visio quasi connaturaliter ab ipso procedat: e contra virtus instrumentaria solet esse transiens: ergo intellectus per lumen gloriæ instrumentaliter non operatur.

6. CONCLUSIO III. *Intellectus & lumen gloriæ non concurrunt ad visionem per modum duarum causarum partialium, ita ut visioni quoad vitalitatem intellectus, quoad supernaturalitatem respondeat lumen gloriæ: sed influunt per modum unius indivisibilis principii adequati: ita ut intellectus se habeat tanquam virtus radicalis & remota; lumen autem gloriæ tanquam virtus proxima videndi DEUM.*

Ratio est primò. Quando nihil est in effectu divisibile & assignabile, quod potius ab hoc, quam alio principio procedat, tunc effectus indivisibiliter procedit ab utroque simul sumpto, tanquam ab uno totali principio; sed in visione nihil est divisibile & assignabile, quod soli intellectui, vel lumini gloriæ debeatur: ergo clara DEI visio ab intellectu elevato per lumen gloriæ tanquam ab uno indivisibili adequato principio procedit. Minor probatur: perfectiones visionis sunt vitalis intelligibilis & supernaturalis; sed istæ non sunt separabiles, aut diversis principiis seorsum assignabiles. ergo minor rursus probatur: nam tunc sunt separabiles, quando vitalitas visionis est indivisibiliter supernaturalis, & supernaturalitas est vitalis: sed ita se res habet in visione, ergo.

Ratio est secundò. Si intellectus partialiter influeret in visionem, quatenus est intellectus vitalis, non instrumentaliter, sed principaliter per potentiam naturalem, non obedientialem influeret. consequens est contra adversarios, ergo. Sequela probatur: quia vitalitas intelligibilis non est extra limites activitatis intellectualis, sed continetur intra nativas vires ipsius. Superest ergo, ut sicut visio est indivisibiliter actus vitæ supernaturalis; ita etiam indivisibiliter procedat à principio vitali supernaturali, quod est intellectus elevatus per lumen gloriæ.

§. II.

Solvuntur objectiones.

7. **O**bjicies primò, authorit. SS. PP. qui liberum arbitrium solent appellare instrumentum divinæ gratiæ. Et S. Doct. qui 2. 2. q. 173. a. 4. dicit, mentem Prophetæ à Spiritu S. moveri sicut instrumentum: ergo à pari idem dicendum de intellectu videntis DEUM.

Responder S. Doct. q. 24. de ver. a. 1. ad 5. sui Sanctorumque PP. luculentus interpres, vo-

cem instrumenti laiori & minus propria significatione ibi accipi. ait enim: *magis communiter instrumentum dicitur, quidquid est movens ab alio movetur, sive sit in ipso principio sui movens sive non: quæ ratione omnes creatura dici possunt instrumenta DEI, quia moventur ut mota à primo movente.* Ad rationem vero instrumenti proprie dicti requiritur, ut motus alterius causa sit ipsi rota ratio agendi, quod non reperitur in presenti.

Objicies secundò. Causa principalis per propriam virtutem operatur, non alienam: sed intellectus concurret ad visionem non per propriam virtutem, sed alienam.

Resp. causa principalis operatur per propriam virtutem, hoc est, quæ sit perfectiva ipsius intra proprium objectum, concedo; quæ tantum sit ex propriis principiis, nego. Sed intellectus dicit visionem per virtutem alienam, hoc est, extrinsecus infusam concedo; non perfectivam sui intra rationem proprii objecti, nego minorem & consequentiam.

Objicies tertio. Causa quæ agit, ut elevata ad producendum effectum proprias vires excedentem, est instrumentum: sed ita se habet intellectus in visione, ergo.

Resp. primò. Instrumentum est, quod agit ut elevatum ultra limites proprii objecti, concedo; intra illas, nego. Secundò. Agit ut elevatum; ita ut elevatio sit ipsi tota ratio agendi tam remota quam proxima, conc. solum proxima, nego. Sed ratio agendi tantum proxima est lumen gloriæ, conc. tam proxima quam remota, nego minorem & consequentiam. Et ita visio beatifica excedit virtutem intellectus proximam, nego; remotam & radicalem, concedo.

Si dicas: Hæc ipsa virtus radicalis nil aliud est, quam potentia obedientialis, quæ rem non extrahit à ratione instrumenti. Resp. esse potentiam obedientialem vitalem & mediata activam, non potentiam obedientialem nec mediata nec immediate activam, & passivam tantum. ista constituit actionem instrumentalem; illa principalem.

Ratio diversitatis est: quod potentia vitalis obedientialis elevatur per virtutem completam, in ordine ad actus proprios intra proprium adequatum objectum elicendos, quæ de causa immediate formam perfectivam, & hæc mediante obedientialiter respicit actus supernaturales. E contra potentia obedientialis merè passiva tantum elevatur, per virtutem incompletam, ut sua operatione causæ principali deserviat ultra proprium finem & objectum.

Objicies quartò. Actus vitalis quæ talis debet provenire à principio intrinseco, non extrinseco: sed lumen gloriæ est principium extrinsecum; ergo actus vitalis visionis ratione suæ vitalitatis non à lumine gloriæ, sed ab intellectu provenit.

Resp. Actus vitalis quæ talis debet provenire à principio intrinseco, vel proximè, vel remotè, conc. semper proximè nego. ergo ratione suæ vitalitatis non potest esse à lumine gloriæ, remotè tanquam à virtute radicali & elevabili, conc. proximè, & tanquam à virtute elevante, sic nego.

Sed

Sed inquis. Visio secundum substantiam actus differt ab omni alio actu, sed hanc differentiam habet à sola potentia intellectiva: ergo hæc sola immediatè influit in substantiam visionis.

Resp. negando minorem: est enim actus visionis substantialiter supernaturalis, unde quod ab omni alio differat, non accipit à sola potentia intellectiva, sed ab ipsa ut elevata per lumen gloriæ.

DISPUTATIO IX.

DE

Ipso actu visionis.

A Principiis tam ex parte potentia, quam ex parte obiecti modò consideratis, progredimur ad ipsum actum visionis, cuius proprietates & accidentia, nempe perfectionem & intensionem, mensuram, ac durationem in præsentis disquirimus.

ARTICULUS I.

Unde proveniat inæqualitas visionis?

SUMMARIUM.

1. Datur inæqualitas visionis.
2. Quæ non est essentialis, sed accidentalis.
3. Intellectus Angelicus & humanus in ordine ad visionem non sunt principia specie distincta.
4. Duplex sententia, Scoti, & D. Thomæ.
5. Defenditur, inæqualitatem visionis adæquatè referri: in inæqualitatem luminis.
6. Absurda opposita sententia.
7. Exponitur auctor. S. Doctoris.
8. Causa tantum materialiter nobilior non producit nobiliorem effectum.
9. Si due cause aque proximè concurrunt, tunc alterutrius excessus parit excessum in effectu.
10. Intellectus major perfectio naturalis non gignit perfectiorem assensum fidei.

S. I.

Præsupposita.

1. **S**uppono primò tanquam de fide certum, quòd visio beatifica non sit æqualis in omnibus Beatis, prout definitum est à Conc. Florent. in Decreto unionis dicente: *juxta meritum diversitatem unus alio perfectius videt divinam essentiam.*

Deducitur ex illo 1. Cor. 15. *Stella differt à stella in claritate.* & Jo. 14. *in domo Patris mei mansiones multe sunt, ut nimirum, velut exponit D. Aug. tr. 67. in Jo. mansionem pro suo quisque merito accipiat.* Sicut ergo diversa sunt Beatorum merita, ita & gloria, seu visio beatifica.

2. **S**uppono secundò. Hanc inæqualitatem non esse specificam & essentialem, sed accidentalem juxta majorem intensionem & extensionem. Nam idem formaliter principium & obiectum reperitur, in cujuslibet Beati visione: principium quippe partim dispositivum, partim effectivum ex parte subjecti est lumen gloriæ, quod est ejusdem rationis in omnibus Beatis; principium ex parte obiecti, ipsumque obiectum formale specificum est essentia divina quæ talis.

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

Dices: Actus, qui procedunt à principiis specie distinctis, sunt specie distincti, sed visio Angeli procedit ab alio specie principio, quam visio animæ beatæ: siquidem intellectus Angelicus & humanus specie distinguuntur: ergo visio Angeli specie distinguitur à visione animæ vel hominis.

Resp. primò. Actus qui procedunt à principiis proximis specie distinctis sunt specie distincti, conc. à remotis, nego. sed visio Angeli procedit ab alio specie principio remoto, quæ visio animæ beatæ: conc. proximò, nego minorem & consequentem.

Resp. secundò. negando minorem, & probationem distinguo: intellectus Angelicus secundum potentiam naturalem specie distinguitur ab intellectu humano, conc. secundum potentiam obedientialem, nego. nam in ratione virtutis remotæ & elevabilis ambo intellectus omnino conveniunt.

Adde quòd intellectus humanus non elevetur ad videndum DEUM secundum gradum suum specificum, sed genericum intellectus ut sic, secundum quem non differt, sed convenit cum Angelo.

Restat igitur ut accidentaliter distinguantur, in quantum nempe una visio vel intensivè propter majorem claritatem, vel extensivè propter plurium obiectorum in divina essentia perceptionem est perfectior altera.

Controversia tamen est, an ista inæqualitas visionis solum oriatur ex diversitate luminis gloriæ, ita ut quò istud est perfectius, tantò perfectior sit visio; vel an etiam oriatur ex majore perfectione intellectus, ita ut perspicacius acumen ingenii, majorque subtilitas intellectus conducat ad perfectionem visionem? Hanc posteriori opinionem Scotus; illam priorè cum sua Schola amplectitur D. Thomas hic a. 6. ad 3. dicens. *Diversitas videndi DEUM erit per di-*

M

ver-